

Κάθε «κλειστό» σύστημα αντιδρά όταν το... ξεβολεύεις

Posted on 11/01/2014 by [Ιωάν. Παρίσης](#)

Δρ. Ιωάννης Παρίσης

Υποστράτηγος ε.α., Διδάκτωρ Πολιτικής Επιστήμης

Οι ειδικοί στις θεωρίες του χάους και της πολυπλοκότητας μιλούν για **γραμμικά** και **μη γραμμικά** συστήματα ή φαινόμενα, ή ακόμη για τη **μη γραμμικότητα** των εξωστρεφών και προοδευτικών συστημάτων, οργανισμών, φορέων εξουσίας, επιχειρήσεων κλπ. Πιο απλά μιλούν για συστήματα «**κλειστά**» και «**ανοικτά**». Τα «κλειστά συστήματα» δεν επιθυμούν τη διατάραξη της ησυχίας τους. Θέλουν να παραμένουν σε ηρεμία απραξίας, σε κατάσταση εσωστρέφειας. Κάθε εξωτερική ενέργεια ανατρέπει την ηρεμία τους, δημιουργεί αναταράξεις, τα... ξεβολεύει.

Είναι κατά συνέπεια επόμενο να **αντιδρούν σε κάθε εξωτερική δράση που επιχειρεί να φέρει ανανέωση, εκσυγχρονισμό, αναδιοργάνωση...** Δείτε για παράδειγμα τις υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών. Εδώ και 25 περίπου χρόνια αδυνατούν – στην πραγματικότητα «αρνούνται» – να εκσυγχρονιστούν. Ένα πρόγραμμα μηχανογράφησης που λειτουργεί εδώ και δεκαετίες σε όλες τις Τράπεζες, δεν κατέστη δυνατόν να λειτουργήσει αποτελεσματικά στις οικονομικές υπηρεσίες του Κράτους. Το «σύστημα» (υπαλληλικό, συνδικαλιστικό...) αντιδρά στον εκσυγχρονισμό, διότι “ξεβολεύεται” αλλά, επίσης, χάνει «προνόμια». Η μηχανοργάνωση θα έφερνε διαφάνεια, έλεγχο και... απώλεια εξουσίας.

Κάθε κλειστό σύστημα που δέχεται εξωτερική ενέργεια τραντάζεται, κλυδωνίζεται, και για το λόγο αυτό αντιδρά. «Βρυχάται» και αποκρούει τον «εχθρό». Διότι **εχθρό θεωρεί την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό, τη διαφάνεια και τον έλεγχο**. Δείτε την ΕΡΤ. Κλασική περίπτωση κλειστού (γραμμικού) συστήματος. Αντιδρά και συγκρούεται. Δείτε επίσης τις αντιδράσεις τοπικών κοινωνιών στις αποφάσεις για νέα δομή του Ελληνικού Στρατού. Παντού όπου το σύστημα είχε συνηθίσει σε μια «γραμμή», είχε βουλευτεί και τώρα «ξεβολεύεται», χάνει προνόμια και αντιδρά.

Ανάλογη είναι η κατάσταση που επικρατεί στο **πολιτικό σύστημα** της χώρας και επεκτείνεται σε όλο τον δημόσιο τομέα. Η εσωστρέφεια, η έλλειψη ελέγχου και αξιολόγησης, η συναλλαγή, η καθεστωτική αντίληψη, η διαφθορά, η παρεοκρατία, ο νεποτισμός υπήρξαν επί δεκαετίες κύρια χαρακτηριστικά του. Με συνέπεια να φθάσει στο σημερινό αδιέξοδο, που βέβαια συνοδεύεται από την **πλήρη απαξίωση** προσώπων και θεσμών.

Το πλαίσιο αυτό δεν θα ήταν δυνατόν να μην έχει επίδραση στις **Ένοπλες Δυνάμεις**. Αποτελώντας το ένοπλο τμήμα του ελληνικού λαού, εμπειρεύουν εκ των πραγμάτων στους κόλπους τους όλα θετικά και αρνητικά στοιχεία που τον χαρακτηρίζουν. Από την άλλη, οι δυσκαμψίες και οι δυσμορφίες των κρατικών δομών επιδρούν στη λειτουργία τους. Παρά ταύτα, συνεχίζουν να αποτελούν το τμήμα της κρατικής οργάνωσης που **διακρίνεται για το επίπεδο λειτουργίας και αποτελεσματικότητας**. Αυτό συμβαίνει και λόγω των διαφορετικών δομών και κανόνων λειτουργίας τους, αλλά και των ιδιαίτερων νόμων –καταρχήν αυστηρότερων εκείνων που ισχύουν για τους λοιπούς Έλληνες πολίτες-, αλλά και των **άγραφων-εθιμικών κανόνων τιμής, καθήκοντος και αξιοπρέπειας** που τις διέπουν. Είναι ένας κόσμος διαφορετικός, με ιδιαίτερες αξίες και ικανότητες.

Όμως και εδώ υπάρχει ανάγκη συνεχών ανανεώσεων και εκσυγχρονισμών, ώστε να λειτουργούν, σε όλους τους τομείς, ως ένα «ανοικτό» (μη γραμμικό) εξωστρεφές σύστημα. **Οι αντιλήψεις της «μη γραμμικότητας», ως νοητικού εργαλείου οργάνωσης, λειτουργίας και λήψης αποφάσεων, είναι πολύ χρήσιμες**. Πέραν της εφαρμογής τους στη διεξαγωγή των πολεμικών επιχειρήσεων, θα πρέπει να τύχουν εφαρμογής και κατά την ειρηνική περίοδο. Ειδικά στους τομείς της διαχείρισης του προσωπικού, της διοικητικής υποστήριξης και των εξοπλισμών.

Το πολιτικό σύστημα, εθισμένο σε μη θεσμικές παρεμβάσεις, **επεδίωκε πάντοτε να εισάγει στον κορμό των Ενόπλων Δυνάμεων τη συναλλαγή, τον κομματισμό, τον παραγοντισμό**, με συνέπεια, φυσικά, την αναξιοκρατία, που οδηγεί στην απώλεια χρήσιμων στελεχών, που με τη σειρά της οδηγεί σε μείωση της αποδοτικότητας.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις έχουν μπροστά τους την πρόκληση και η στάση τους πρέπει πλέον να είναι απόλυτη. Λειτουργώντας μέσα στο πλαίσιο των πολιτειακών θεσμών, έχοντας ως στήριγμα την πολλαπλώς αποδεδειγμένη αγάπη και εκτίμηση του ελληνικού λαού, μπορούν και οφείλουν να απομονώσουν αυτό το αρρωστημένο σύστημα. Σίγουρα η αντίδρασή του θα είναι έντονη. Θα πρόκειται όμως για τους τελευταίους βρυχηθμούς ενός αποτυχημένου, πλήρως απαξιωμένου και διεφθαρμένου «κλειστού» συστήματος που σβήνει και απέρχεται...